

GSF-ORTAK01 GÖZLEM FORMU

Sistematiik gözlem, kanıt kaydı ve değerlendirme esasları

Belge kodu	GSF-ORTAK01	Belge niteliği	Açıklama, uygulama ve değerlendirme esasları
Belgenin işlevi. Bu belge tek bir dersteki genel izlenimi ya da öğrencinin kişiliğini puanlamaz; belirlenmiş öğrenme çıktılarının doğal öğrenme ortamındaki gözlenebilir göstergelerle, birden fazla zaman ve kanıt üzerinden nasıl izleneceğini açıklar.			

1. AMAÇ

Gözlem; öğrencinin bilgi, beceri, süreç yönetimi, mesleki tutum ve davranışlarını dersin doğal akışı içinde, önceden tanımlanmış göstergelere göre sistematiik biçimde izleme ve kaydetme yöntemidir. Amaç, yalnız sonuç üründe görünmeyen hazırlık, yöntem kullanımı, problem çözme, geri bildirimden yararlanma, güvenlik ve iş birliği gibi öğrenme kanıtlarını görünür kılmaktır.

Güzel Sanatlar Fakültesinde gözlem; atölye, stüdyo, laboratuvar, prova, çekim, saha, sergi hazırlığı, eleştiri oturumu ve kuramsal ders etkinliklerinde kullanılabilir. Değerlendirme öğrencinin dışa dönüklüğü, konuşkanlığı veya öğretimi elemanı ile kişisel uyumu gibi öğrenme çıktısı dışındaki özelliklere değil; doğrudan görülebilen davranış, karar, işlem ve kanıta dayanır.

2. KAPSAM

Bu belge aşağıdaki öğretim ve değerlendirme süreçlerinde kullanılabilir:

- Atölye, stüdyo, laboratuvar ve uygulama derslerindeki süreç gözlemleri,
- Kuramsal derslerde tartışma, çözümleme, sunum hazırlığı ve etkinlik gözlemleri,
- Proje, prova, çekim, sergi, saha ve mesleki uygulama süreçleri,
- Bireysel veya grup çalışmalarında öğrencinin doğrulanabilir rol ve katkısının izlenmesi,
- Tanılayıcı, biçimlendirici veya önceden ilan edilmiş ağırlıkla sonuç değerlendirmesini destekleyen gözlemler.

GSF-ORTAK01, öğretim elemanı veya yetkilendirilmiş değerlendiricinin doğal süreçte yaptığı sistematiik gözlem içindir. Öğrencinin kendi öğrenmesini değerlendirmesinde GSF-ORTAK02, öğrencilerin birbirini değerlendirmesinde GSF-ORTAK03, grup süreci ile ortak ve bireysel çıktının birlikte değerlendirilmesinde GSF-ORTAK04, dönem boyunca ders içi katılımın ayrıca izlenmesinde GSF-ORTAK05 kullanılır. Aynı gösterge birden fazla formda yeniden puanlanmaz.

3. DEĞERLENDİRME ESASLARI

Ölçüt	Açıklama
Yöntemin niteliği	Önceden belirlenmiş davranış ve performans göstergeleri, gerçek öğrenme ortamında sistematiik biçimde gözlenir ve tarihli kanıtlarla kaydedilir.
Gözlem birimi	Kayıt; öğrenci, grup, görev veya etkinlik düzeyinde tutulabilir. Grup kaydı bireysel katkı için tek başına yeterli sayılmaz.
Gösterge seçimi	Yalnız ilgili öğrenme çıktısının gözlenebilir davranış, işlem, karar veya ürün göstergeleri kullanılır; kişilik özelliği ölçüt yapılmaz.
Zaman ve örnekleme	Tek bir ana veya olağan dışı duruma dayanmamak için uygun etkinlik ve zamanlarda birden fazla gözlem planlanır.
Dereceleme	Düze tanımları davranışsal açıklamalarla verilir. 'Gözlenmedi', başarısızlıktan ayrı tutulur ve kanıt yokuğunu gösterir.
Kanıt kaydı	Tarih, bağlam/görev, gözlenen somut davranış veya çıktı, verilen geri bildirim ve gerekiyorsa izleme kararı kısa biçimde kaydedilir.
Puan ilişkisi	Gözlem puana girecekse ölçütler, azami puan veya ağırlık, gözlem sayısı ve puan birleştirme yöntemi önceden açıklanır.
Gözlem sonucu	İlan edilmiş yöntemle birleştirilen kayıtlar gelişim geri bildirimi veya 100 üzerinden ham gözlem bileşeni oluşturur; ders başarı notu ayrıca belirlenir.

4. GÖZLEM PLANLAMA VE KAYIT İLKELERİ

Gözlem aracı hazırlanır ve uygulanırken aşağıdaki ilkeler birlikte gözetilir:

- **Çıktı-gösterge ilişkisi:** Her gösterge hangi öğrenme çıktısını ve hangi gözlenebilir davranışı temsil ettiği açıklanarak seçilir; 'ilgili', 'istekli' veya 'başarılı' gibi yoruma açık etiketler tek başına kullanılmaz.
- **Örnekleme planı:** Gözlenecek etkinlik, yaklaşık zaman, sıklık, öğrenci veya grup düzeni ve gözlemcinin rolü belirlenir; bütün öğrenciler için eşdeğer gözlem fırsatı sağlanır.
- **Doğal süreç:** Gözlem, dersin olağan öğrenme etkinliğini gereksiz biçimde bozmadan yürütülür; öğrencinin yalnız gözlendiğini bildiği andaki performansı tek kanıt yapılmaz.
- **Olguyla yorumu ayırma:** Kayıta 'çalışmaya ilgisizdi' yerine gözlenen eylem, süre, görev veya çıktı yazılır; gözlemcinin çıkarımı varsa olgudan ayrı ve gerekçeli belirtilir.
- **Gözlenmedi seçeneği:** Bir davranış için fırsat oluşmadığında veya gözlemci görmediğinde 'gözlenmedi' kullanılır; bu durum otomatik olarak düşük düzeye çevrilmez.
- **Önyargı kontrolü:** İlk/son izlenim, tek olumlu-olumsuz olay, benzerlik, yakınlık, cinsiyet, engellilik, dil/aksan ve kişilik kaynaklı yanlılıklara karşı kayıtlar dönemselsel olarak gözden geçirilir.
- **Birden fazla gözlemci:** Birden fazla değerlendirici varsa gösterge ve düzey tanımları örnek durumlar üzerinden kalibre edilir; belirgin farklar kanıt üzerinden incelenir.
- **Mahremiyet ve güvenlik:** Kişisel, sağlıkla ilgili veya hassas gözlem notları yalnız eğitimsel gereklilik ölçüsünde kaydedilir; güvenlik ihlali veya risk ayrıca ve gecikmeden ilgili süreçle yönetilir.

5. DEĞERLENDİRME İLKELERİ

Gözlem kayıtları yorumlanırken tek olay veya genel kanaat yerine göstergeler ve zaman içindeki kanıt örüntüsü esas alınır:

- **Doğrudan kanıt:** Öğrencinin ne yaptığı, hangi yöntemi kullandığı, nasıl karar verdiği veya ne ürettiği değerlendirilir; niyet, karakter ve motivasyon gözlenmiş davranış olmadan varsayılmaz.
- **Bağlamı dikkate alma:** Görevin güçlüğü, malzeme/teknoloji erişimi, ekip rolü, verilen süre ve öğretim koşulları kaydı yorumlarken dikkate alınır; kurumsal aksaklık öğrenci performansı sayılmaz.
- **Süreklilik ve gelişim:** Tekrarlanan güçlü/zayıf göstergeler ile geri bildirim sonrasındaki değişim birlikte incelenir; tek bir olumlu veya olumsuz olay bütün dönemi temsil etmez.
- **Düzy tanımlama bağıllık:** Puan veya derece, tanımlanmış performans göstergesine göre verilir; aynı davranışa öğrenciye göre farklı beklenti uygulanmaz.
- **Gözlem ve ürün ayrımı:** Süreçteki yöntem, sorumluluk ve gelişim gözlemle; nihai ürünün kavramsal, biçimsel ve teknik niteliği uygun ürün aracıyla değerlendirilir; aynı nitelik iki kez puanlanmaz.
- **Özel gereksinim ve erişilebilirlik:** Makul uyarılma öğrencinin aynı öğrenme çıktısını farklı katılım veya iletişim yoluyla göstermesine izin verir; uyarılmanın kendisi düşük performans sayılmaz.
- **Geri bildirim:** Öğrenciye yargılayıcı kişilik etiketi yerine gözlenen güçlü davranış, geliştirilmesi gereken gösterge ve uygulanabilir sonraki adım bildirilir.
- **Hesap ve karar:** Puanlanan gözlemlerde kayıtların hangi kuralla birleştirildiği gösterilir; açıklamasız genel kanaat, önceden hesaplanmış puanı keyfî biçimde değiştirmez.

6. UYGULAMA NOTLARI

Bu bölüm, gözlemin hazırlanması, süreç içinde yürütülmesi, geri bildirim ve kayıtların korunmasına ilişkin uygulama esaslarını açıklar.

6.1. Gözlem öncesi

- Öğrenme çıktıları, gözlenebilir göstergeler, düzey tanımları, gözlem zamanları ve kayıt yöntemi hazırlanır; puana etkisi varsa öğrenciye bildirilir.
- Gözlem listesi yalnız dersle ilgili ve gerçekten gözlenebilir göstergeleri içerecek biçimde sadeleştirilir; her ders için aynı hazır liste kullanılmaz.
- Grup etkinliğinde ortak süreç göstergeleri ile bireysel rol ve katkı kanıtları ayrı planlanır.

6.2. Kayıt ve geri bildirim

- Gözlem notu mümkün olduğunca olayın hemen ardından tarih, görev ve somut davranışla kaydedilir; sonradan hafızaya dayalı toplu notlandırmadan kaçınılır.
- Öğrenciye belirli aralıklarla kanıta dayalı kısa geri bildirim verilir ve gelişim için izlenecek bir sonraki gösterge açıklanır.

- Eksik gözlem fırsatı, devamsızlık, teknik kesinti veya gözlemci değişikliği sonuç çizelgesinde görünür tutulur ve eşit telafiyle yönetilir.

6.3. Belgelendirme, arşiv ve itiraz

- Gözlem planı, gösterge/düzy tanımları, tarihli kayıtlar, varsa puan dökümü ve geri bildirim özeti ders dosyasında saklanır.
- Kişisel gözlem kayıtlarına erişim yetki ve amaçla sınırlandırılır; kayıtlar saklama süresi sonunda kurumsal usule göre korunur veya imha edilir.
- İtirazda öğrencinin kimliği hakkında genel kanaat değil, ilgili gösterge, gözlem bağlamı, tarihli kanıt ve puan birleştirme yöntemi incelenir.

Temel ilke. Gözlem, öğrenciyi etiketleme yöntemi değil; öğrenme çıktısının doğal süreçte hangi somut davranış ve kararlarla görünür olduğunu zaman içinde kanıta dayalı biçimde izleme aracıdır.